

КАМ'ЯНСЬКИЙ
ФАХОВИЙ МУЗИЧНИЙ КОЛЕДЖ
імені Мирослава Скорика

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ МИСТЕЦТВ»

Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Вибіркова чи нормативна частина	Вибіркова дисципліна
На якому курсі (семестрі) вивчається	« III курс, VII семестр »
Обсяг дисципліни та розподіл годин аудиторної та самостійної роботи	3 кредитів ЄКТС – 90 годин. Аудиторні заняття: практичні – 32 годин. Самостійна робота – 58 годин.
Мова викладання	Українська
Інформація про викладача / викладачів	 ПІБ викладача: « Климєнко Олена Леонідівна » E-mail: « natalka071182@gmail.com »
Що буде вивчатися (предмет навчання)	« Духовно-практичне освоєння художньо-естетичних досягнень українського та світового мистецтва. Курс покликаний сформувати у студентів базові теоретичні знання з історії мистецтва, сприяти збагаченню духовного світу, вихованню вміння бачити й розуміти твори мистецтва. »
Чому це цікаво / потрібно вивчати (мета)	« В результаті вивчення дисципліни відбудеться сформування базових знань, які дозволять вільно орієнтуватися у багатоманітних і різнохарактерних явищах мистецтва;

	розвинеться здатність вільно оперувати мистецтвознавчою термінологією; індивідуального творчого трактування явищ і проблем сучасного мистецтва;»
Очікувані результати навчання	« (В результаті вивчення дисципліни, студенти повинні знати важливі історіографічні досягнення у дослідженні історії мистецтва; Визначати видову і жанрову специфіку образотворчого мистецтва Виявляти основні технології в галузі архітектури, скульптури і живопису; Вміти самостійно аналізувати мистецькі явища; Знати основні терміни та поняття з історії мистецтва Конструктивно мислити, відстоювати свої наукові позиції та переконання, творити свої власні інтерпретаційні моделі трактування мистецтва;»
Структура курсу	« (РОЗДІЛ 1. Теоретичні основи історії культури та мистецтва. Тема 1.1. Культура і мистецтво. Визначення культури її структура та основні функції. Цивілізація і культура. Культура і етнос. Сутність і функції мистецтва. Мистецтво як феномен культури. Сутність мистецтва. Історія мистецтва як складова мистецтвознавства. Специфіка основних видів і жанрів мистецтва. Художній образ. Поняття стилю. Тема 1.2. Первісна культура Матеріальна культура первісної доби (палеоліт, мезоліт, неоліт).Первісний синкретизм і мистецтво. Стель франко-кантабрійського живопису. Скульптура палеоліту. Міжобщинні ритуальні святилища Мізин, Межиріч, Кам'яна Могила. Тема 1.3. Мистецтво давніх слов'ян на території України Художні пам'ятки культур мідібронзи на території України. Художні пам'ятки культурно-історичної спільноти Кукутені - Трипілля. Монументальна кам'яна скульптура індоєвропейців. Степові кургани України. Неолітична революція. Мистецтво та релігія первісності (анімізм, фетишизм, тотемізм, магія). Культура кіммерійців. Культура скіфської доби. Культура античних міст-держав на території України. Релігійні вірування та міфологія східних слов'ян.

Тема 1.4. Історичні особливості формування мистецтва Стародавнього Єгипту
Загальна характеристика цивілізації Стародавнього Єгипту. Історичні особливості формування єгипетського мистецтва. Вплив світогляду й міфології Стародавнього Єгипту на мистецтво. Формування основних принципів зображення, будівництва та художніх традицій в Стародавньому Єгипті. Поняття художнього канону. Мистецтво періоду правління Ехнатона (Амарнський період). Пам'ятники гробниці Тутанхамона. Піраміди. Сфінкси. Великий сфінкс. Розписи Ахетатонського палацу. Пам'ятники гробниці Тутанхамона. Стилiстичні особливості єгипетського художнього ремесла. Мистецтво писемності у Стародавньому Єгипті. Художня література Стародавнього Єгипту як одна із перших літератур світу. Мистецтво Стародавньої Месопотамії

Тема 1.5. Мистецтво Передньої Азії
Мистецтво Вавилону. Мистецтво Шумеру і Аккади. Мистецтво Ассирії. Мистецтво Урарту. Мистецтво Ахеменідського Ірану. Мистецтво Стародавньої Індії. Мистецтво Стародавнього Китаю

РОЗДІЛ 2. Історія художньої культури епохи Античності та Середньовіччя

Тема 2.1. Етруське мистецтво. Крито-мікенське (егейське) мистецтво.
Перша європейська цивілізація. Античність як тип культури. Поняття «античне мистецтво» та його періодизація. Особливості та райони поширення егейського мистецтва. Архітектура перших палаців о. Крит. Кносський палац. Розписи палаців. Фресковий живопис. Фрески Мікен. Мистецтво виготовлення і розпису кераміки. Вазопис. Стилi вазопису. Монументальна скульптура. Декоративно-прикладне мистецтво. Пластика.

Тема 2.2. Мистецтво Стародавньої Греції.
Грецька міфологія та релігія. Класичні літературні жанри Стародавньої Греції. Мистецтво архаїчної Греції. Класичний період розвитку давньогрецького мистецтва. Елліністичне мистецтво. Давньогрецьке музичне та театральне мистецтво.

Тема 2.3. Мистецтво Стародавнього Риму.
Періодизація історії Стародавнього Риму.
Давньоримська література, музика та театр. Вплив грецької культури на розвиток давньоримської літератури, музичного та театрального мистецтва.
Зв'язок давньоримської літератури, музики та театру.
Давньоримська міфологія, фольклор та епос.

Тема 2.4. Медієвістична культура. Мистецтво Візантійської імперії.
Історичні умови розвитку візантійської культури.
Вплив греко-римських традицій та системи християнських цінностей на візантійську культуру.
Становлення раннього мистецтва Візантії.
Канонічність візантійського мистецтва. Поняття «візантійський стиль». Розквіт візантійського мистецтва у період правління імператора Юстиніана.
Константинополь – столиця імперії і центр візантійської художньої культури. Архітектура візантійських монастирських ансамблів і храмів базилікового та хрестово-купольного типів. Церква св. Ірини і храм св. Софії в Константинополі.
Монументальний живопис. Тематика та жанри візантійського малярства. Стінопис, іконопис та мініатюра у Візантійській імперії. Мозаїки та фрески. Візантійський іконопис. Мистецтво періоду іконоборства. «Македонський ренесанс» – класичний період у розвитку візантійського мистецтва.
Розвиток мистецтва в епоху Комнінів. Нові риси візантійського мистецтва в епоху Палеологів. Книга як витвір художнього ремесла. Книжкова мініатюра.
Література Візантійської імперії.

Тема 2.5. Культура Київської Русі та Галицько – Волинського Князівства.
Соціально – історичні умови становлення і розвитку культури Київської Русі та Галицько-Волинського князівства. Художня культура України-Русі. Система двовір'я та язичницьке мистецтво Київської Русі.
Оригінальна розробка принципів візантійської художньої системи в мистецтві Русі-України:
архітектура, монументальне мистецтво, іконопис і

мініатюра. Ідея новаторства в архітектурному вирішенні Софії Київської Мова, писемність, освіта, науково-технічні знання. Особливості галицької архітектури. Живопис та декоративно-прикладне мистецтво. Музична культура : народна, світська та храмова музика. Театральна культура: обрядовий пратеатр (стародавні народні ігри, свята, ритуали), княжий театр, мистецтво скоморохів.

Тема 2.6. Романське мистецтво.

Дороманське мистецтво Західної Європи. Синтез мистецтв. Романська архітектура: будівництво храмів-фортець, монастирів-фортець та замків-фортець. Просторове вирішення у романському стилі. Стильові особливості конструкції романського храму. Конструктивні особливості романської базиліки. Храмові розписи і пластичний декор. Монументальна скульптура. Художньо-стилістичні особливості романського станкового церковного живопису. Фресковий живопис романської доби в Каталонії. Синтез архітектури, живопису і скульптури в романській культовій архітектурі. Храми Нотр-Дам так Гранд у Пуатьє, Сен-Жиль-дю-Гарі і Сен-Трофім в Арлі, абатства Клюні, Сен-Лазар в Отені. Розквіт книжкової мініатюри. Особливості розвитку романського мистецтва у Франції, Італії, Англії, Німеччині. Художнє оформлення рукописної книги.

Тема 2.7. Мистецтво готичного періоду

Періодизація готичного мистецтва. Посилення в мистецтві світських реалістичних тенденцій. Місто як центр суспільного і культурного життя середньовічної людини. Художньо-стилістичні та конструктивні особливості готичної архітектури. Зв'язок скульптури та християнської теології. Реалістичність та об'ємність готичних скульптурних зображень. Готична книга як твір мистецтва. Розквіт книжкової мініатюри. Особливості розвитку мистецтва готики у Франції, Італії, Англії, Німеччині, Польщі. Середньовічна література, музика та театр.

РОЗДІЛ 3 Мистецтво епохи Відродження

Тема 3.1. Епоха Відродження як новий етап у розвитку європейського мистецтва. Проторенесанс епоха Раннього Відродження.

Мистецтво арабсько-мусульманських країн.

Відродження: поняття та характерні риси епохи. Протистояння двох культур – церковної та світської. Міський характер ренесансної культури. Людина в мистецтві Відродження. Проторенесанс. Мистецтво Високого Ренесансу. Мистецтво Пізнього Відродження. Маньєризм. Мистецтво Пізнього Відродження. Маньєризм. Мистецтво Північного Відродження. Мистецтво Північного Відродження.

Тема 3.2. Українська культура XIV – середини XVII ст. (Литовсько-польська доба)

Соціально-економічний розвиток України (розвиток міст, торгівля, ремесла, закріпачення селян).

Соціальна структура населення України XIV – XVII ст. (шляхта, селяни, міщани, духовенство). Поява козацтва та його значення для розвитку української культури. Вплив гуманістичних та реформаційних ідей в Україні. Розвиток освіти та книгодрукування.

Релігійні процеси в Україні в умовах протистояння Заходу та Сходу (боротьба за Київську митрополію, рух братств, Берестейська унія, відновлення та реформування православ'я Петром Могилою).

Полемічна література. Становлення української культури XIV – середини XVII ст. як синтез здобутків візантійської та західноєвропейської культур (архітектура, образотворче мистецтво, музика та театр).

РОЗДІЛ 4. Художні стилі та напрямки в мистецтві від Нового часу до сучасності.

Тема 4.1. Мистецтво Нового часу: основні стильові напрями.

Головні тенденції соціального розвитку й мистецької ідеології у Західній Європі періоду Нового часу. Загальна характеристика та періодизація культури Нового часу. Вплив на розвиток культури Великих географічних відкриттів, реформації та контрреформації. Наукова революція XVII ст. та формування світоглядних засад культури Нового часу.

Зародження бароко як синтезу мистецтв. Релігійні ідеї в стилі бароко. Риси бароко. Бароко в Італії, Франції, Англії, Іспанії, Голландії. Характерні риси архітектури XVII ст. Живопис бароко. Рококо як продовження стилю бароко. Основні етапи розвитку рококо у французькому, італійському та австрійському живописі. Поняття «класицизм» у мистецтві та особливості формування нового стилю. Французький живопис XVIII ст. Особливості живопису в епоху класицизму. Неокласицизм: стильові особливості, тенденції розвитку та основні представники. Сентименталізм в образотворчому мистецтві.

Тема 4.2. Українського бароко.

Становище українських земель у середині XVII – XVIII ст. Втрата автономії України в умовах політики централізації Російської імперії. Початок інтеграції української козацької старшини та духовенства у соціально-політичне та духовне життя Російської імперії.

Тема 4.3. Козацька культура.

Українське бароко як нове світовідчуття і нове мистецтво. Формування ідеологеми «Київ – другий Єрусалим» та її значення для розвитку національної та релігійної самосвідомості. Київський культурний центр. Розвиток історичної самосвідомості.

Особливості українського бароко (архітектура, література, музика, театр). Григорій Сковорода – останній геній Старої України.

Тема 4.4. Елементи української нематеріальної культурної спадщини:

Нематеріальна культурна спадщина ЮНЕСКО її Конвенції. Репрезентативний список ЮНЕСКО нематеріальної культурної спадщини людства.

Елементи нематеріальної культурної спадщини України у списках ЮНЕСКО.

Тема 4.5. Козацькі пісні Дніпропетровщини

Опис та носії козацьких пісень. Географічне розташування та зона побутування

Тема 4.6. Петриківський декоративний живопис як феномен української орнаментальної народної творчості

Передісторія. Визнання і становлення (1911—1936). Петриківські майстрині у Києві. Розвиток протягом 1950-80-х років. Сучасна історія. Відомі майстри. Техніка виконання й особливості розпису. Музеї з великими колекціями петриківського розпису. Відомі петриківські розписи в архітектурі

Тема 4.7. Мистецтво Сполучених штатів Америки
Мистецтво Сполучених штатів Америки кінця XVIII – XIX ст. Зародження самостійної національної художньої школи США після здобуття незалежності на основі традицій європейського мистецтва 17 – 18 ст. Напрямки в мистецтві Європи та США к. XIX – XXI ст.

Тема 4.8. Національне відродження в Україні (кінець XVIII – середина XIX ст.)

Причини, передумови та періодизація українського національного відродження. Вплив ідей романтизму на українську культуру. Слобожанщина – центр національного відродження України. «Історія Русів». «Енеїда»

І. Котляревського. Початок національного відродження на західноукраїнських землях. «Руська трійця». Процес націоналізації української греко-католицької церкви. Кирило-Мефодіївське товариство та ідея єдності слов'янських народів. Тарас Шевченко – ідеолог модерної України.

Тема 4.9. Мистецькі течії XIX–XX ст.

Стильові і жанрові особливості мистецтва XIX–XX ст. Новий етап розвитку класицизму на поч. XIX ст. – ампір (стильові відмінності від класицизму, тенденції розвитку та основні представники). Ампір в портретному живописі, архітектурі, декоративно-прикладному мистецтві. Становлення романтизму. Художня картина світу в романтичному мистецтві. Живопис. Графіка. Європейські митці романтизму. Мистецтво реалізму. Натуралізм. Імпресіонізм як художнє явище другої половини XIX – початку XX ст. Особливості еволюції європейської архітектури другої половини 19 століття: еkleктизм. Модерн як стиль мистецтва на зламі XIX–XX ст. Театр і кіномистецтво у XIX–XX ст.

Тема 4.10. Театр і кіномистецтво у XIX–XX ст.
Театр епохи романтизму: творчість Віктора Гюго, Альфреда де Мюссе, Огюстена Ежен Скріба, Джорджа Гордона Байрона, Персі Біші Шеллі, Августа Вільгельма Шлегеля, Генріха фон Клейста, Ернста Теодора Амадея Гофмана, Людвіга Йохана Тіка.
Театральне мистецтво реалізму: характерні риси та основні представники. Реалістична драматургія. Реалістичний роман. Зародження режисерського мистецтва в другій половині XIX ст.

Тема 4.11. Українська культура другої половини XIX - початку XX ст.
Промисловий переворот, урбанізація та початок руйнування традиційного села. Зародження націоналізму. Громадівський рух. Валуєвський циркуляр та Емський указ. Галичина – український П'ємонт. Роль Івана Франка у національно-культурному русі. Михайло Грушевський і його роль у розвитку української національної культури. Вплив реалізму на розвиток українського мистецтва (література, театр, музика, живопис). Традиція та «модерн» в українській культурі кінця XIX – початку XX ст.

Тема 4.12. Українська культура радянської доби
Лютнева революція в Петрограді та спалах національно-політичного відродження в Україні. Боротьба за незалежність України. Процес зростання національної свідомості «із селян до нації». Формування ідеї соборної України. Культурний рух періоду Центральної Ради. Формування української національної школи. Національно-культурна політика Гетьманату. Створення української вищої школи. Українська Академія Наук. Д. Багалій, А. Кримський, Ст. Смоль-Стоцький, В. Вернадський, М. Туган-Барановський. Видавнича справа. Преса. Театр. Автокефалія Української православної церкви. Політика «українізації» та її вплив на українську культуру 20 – 30-х років XX ст. Розвиток освіти та ліквідація неписьменності. Літературний процес. Український театр Леся Курбаса. Сталінський терор та його наслідки для української культури. Культурні орієнтації українського націоналізму. Розвиток культури України під час Другої світової.

Шестидесятники. Рух дисидентів та боротьба за національну культуру. Вплив реалізації політики «перебудови» на українську культуру

Тема 4.13. Стиль модерн.

Нові образні рішення та стилізаторські тенденції. Оформлення ідеї синтезу мистецтв під егідою архітектури. Іконографія, засади формоутворення та роль орнаменту у всіх видах образотворчості. Видатні архітектори модерну: В. Орта та А. Ван де Вельде (Бельгія); У. Морріс, Ч. Макінтош та Ф. Уебб (Англія); Е. Саарінен (Фінляндія); Г. Гімар (Франція); А. Гауді (Іспанія). Модерн в російському мистецтві. Ювелірні вироби доби модерну: стилістика, різновиди, провідні митці.

Тема 4.14. Сучасне мистецтво в Україні ХХ –початку ХХІ ст.

Загальна характеристика стильових напрямів другої половини ХХ століття. Загальна характеристика композиторських технік ХХ століття Музична культура Європи. Музична культура Східної Європи. Оперне мистецтво другої половини ХХ століття Актуальне мистецтво ХХІ століття. Українська музична культура доби незалежності. »

Види контролю та критерії оцінювання

12	Вільно і творчо володіє матеріалом та термінологією; аргументовано, науково аналізує основні психологічні теорії та педагогічні технології;
11	
10	вміє використовувати першоджерела для систематичного поповнення знань з предмета, володіє державною мовою; креативно і творчо використовує набуті знання та уміння. Підсумки тестування – 9-12 правильних відповідей з 12
9	Добре володіє матеріалом, але має незначні ускладнення при відповіді; допускає незначні помилки і неточності у трактуванні культурних концепцій і понять; аргументація більш побутова ніж наукова; потребує незначної допомоги викладача при виборі напрямку відповіді.
8	
7	Підсумки тестування – 7-9 правильних відповідей з 12
6	Користується лише окремими знаннями дисципліни, порушує логіку відповіді, допускає значні помилки в знаннях; мова спрощена; викладач постійно корегує відповідь студента.
5	

	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="590 141 662 313">4</td> <td data-bbox="662 141 1495 313"> <p>Студенту важко підтримувати діалог, не вистачає аргументів для відстоювання власного погляду.</p> <p>Підсумки тестування – 4-6 правильних відповідей з 12</p> </td> </tr> <tr> <td data-bbox="590 313 662 504">3</td> <td data-bbox="662 313 1495 504"> <p>Студент не володіє необхідними знаннями з предмету, не підтримує діалогу. За підсумками тестування правильно відповідає на 0-3 питання з 12</p> </td> </tr> </table>	4	<p>Студенту важко підтримувати діалог, не вистачає аргументів для відстоювання власного погляду.</p> <p>Підсумки тестування – 4-6 правильних відповідей з 12</p>	3	<p>Студент не володіє необхідними знаннями з предмету, не підтримує діалогу. За підсумками тестування правильно відповідає на 0-3 питання з 12</p>
4	<p>Студенту важко підтримувати діалог, не вистачає аргументів для відстоювання власного погляду.</p> <p>Підсумки тестування – 4-6 правильних відповідей з 12</p>				
3	<p>Студент не володіє необхідними знаннями з предмету, не підтримує діалогу. За підсумками тестування правильно відповідає на 0-3 питання з 12</p>				
<p>Список інформаційних джерел</p>	<p>« Фартінг С. Історія мистецтва від найдавніших часів до сьогодення. Харків: Vivat, 2019. 576 с.</p> <p>. Ходж А. Н. Історія мистецтва. Живопис від Джотто до наших днів : [пер. з англ.]. Харків: Фактор : Pelican, 2012. 208 с. : кольор. іл.</p> <p>Храмова-Баранова, О. Л. Історія західноєвропейського мистецтва Х - поч. ХХ ст. : навч. посіб. Київ : Вид. центр КНУКіМ, 2018. 182 с.</p> <p>Шевцова Г. Історія японської архітектури і мистецтва. Київ: Грані-Т, 2011. 232 с.</p> <p>Москвічова Ю.О. Історія мистецтв у контексті світової культури: навчально-методичний посібник: у 3-х т. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС 2021.</p> <p>Материк українського авангарду на мапі світу. Науковий збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції. Київ, 2019 р</p> <p>Історія декоративного мистецтва України: у 5 т. / ІМФЕ ім. М.Т.Рильського НАН України; голов. ред. Г. Скрипник; наук. ред. Т. Кара-Васильєва. Київ, 2011.</p> <p>Історія зарубіжного мистецтва : навч. посіб. для студентів мистец. спец. Кам'янець-Подільський : Сисин Я. І. : Абетка, 2015. 75 с.</p> <p>Куліш О.А. Історія зарубіжного мистецтва : навч. посіб. Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2015. 275 с.</p> <p>Побожій І. Імена України. 100 митців. Суми: Університетська книга, 2020. 236 с.</p> <p>Студницька М. Історія мистецтва країн Сходу : навч. посіб. для підгот.</p>				

студ. гуманіт. спец. вищ. навч. закл. / М. Студницька ; Львівська академія мистецтв. Кафедра історії та теорії мистецтва. Львів: [б.в.], 2004. 196 с.

Шейко В. М. Історія художньої культури. Західна Європа XVII і XVIII ст. / В.М.Шейко, О. А. Гаврюшенко, О. В. Кравченко. –Х.: ХДАК, 2001. – 190с.

.Шейко В. М. Історія художньої культури. Середньовіччя. Відродження / В. М. Шейко, О. А. Гаврюшенко, О. В. Кравченко. –Х.: ХДАК, 2001. –190 с.

.Шейко В.М. Історія української художньої культури: підручник для студ. вищих навч. закладів мистецтва і культури / В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська. –Х.: ХДАК; Х.: Регіон-інформ, 2003. –180 с.

Шейко В.М. Історія художньої культури. Візантія. Арабо-мусульманський світ. Китай. Японія. –Х., 2001. –181 с.

Шейко В.М. Історія художньої культури. Західна Європа XIX–XX ст.: підручник для студ. вищ. навч. закл. мистецтва і культури / В. М. Шейко. –Х.: ХДАК, 2001. –206 с.

Шейко В.М. Історія художньої культури. Первісність. Стародавній світ: підруч. для студ. вузів мистецтва і культури / В. М. Шейко. –Х.: ХДАК, 1999. –210 с.

Шейко В.М. Історія художньої культури:Західна Європа XVII –XVIII ст.: підруч. для студ. ВНЗ мистецтва і культури / В.М. Шейко, О.А. Гаврюшенко, О.В.Кравченко. –Х.: ХДАК, 2001. –182 с.

Уманцев Ф.С. Мистецтво давньої України: історичний нарис / Ф.С. Уманцев. –К.: Либідь, 2002. –328 с.

Безклубенко С.Д. Мистецтво: терміни і поняття / С.Д. Безклубенко. –К.: Ін-т культурології АМУ, 2008. –240 с.

21.Бичко А.К. Теорія та історія світової і вітчизняної культури: курслекцій / А.К.Бичко. –К.: Вища школа, 2005. –546 с.

Інтернет ресурси

<https://cutt.ly/UDR6PsB>.

<https://cutt.ly/iDnHbkh>

<http://old.dailylviv.com/3D/loda/>

<https://www.youtube.com/watch?v=pYxdUjR6v3E>

https://www.youtube.com/watch?v=T8Tdhh-1_3k
<https://www.youtube.com/watch?v=fHOoOQgJBWc>
<https://www.libok.net/razdel/26/iskusstvo>

